

WEBER EN HET APRIORI
VAN WETENSCHAP EN VRIJHEID

WEBER EN HET APRIORI VAN WETENSCHAP EN VRIJHEID

(Weber and the Apriori of Science and Freedom)

Proefschrift
ter verkrijging van de graad van doctor
aan de Erasmus Universiteit Rotterdam
op gezag van de rector magnificus
Prof. dr. C.J. Rijnvos
en volgens het besluit van het college van dekanen.
De openbare verdediging zal plaatsvinden op
donderdag 12 september 1991 om 13.30 uur
door

Ottho Gerhard Heldring
geboren te Amsterdam

PROMOTIECOMMISSIE

PROMOTOR: Prof. dr. G.A. van der Wal

OVERIGE LEDEN: Dr. W.A. Arts
Prof. dr. H. Kimmerle
Prof. dr. H.P. Kunneman

Filosofische Reeks nr. 35

Een uitgave van
Faculteit der Wijsbegeerte van de Universiteit van Amsterdam
in samenwerking met
Faculteit der Wijsbegeerte van de Rijksuniversiteit Leiden

ISSN 0168-8596; nr. 35

Redactie: Dr. W. Achterberg (Universiteit van Amsterdam)
Dr. R.F.M. Marres (Universiteit van Amsterdam)
Prof. dr. H. Philipse (Rijksuniversiteit Leiden)
Dr. H.A.P. Swart (Universiteit van Amsterdam)
Prof. dr. C. Verhoeven (Universiteit van Amsterdam)

CIP-Gegevens Koninklijke Bibliotheek, Den Haag

Heldring, Ottho Gerhard

Weber en het apriori van wetenschap en vrijheid / Ottho
Gerhard Heldring. - Delft : Eburon. - (Filosofische
reeks, ISSN 0168-8596 ; nr. 35)
Proefschrift Rotterdam. - Met lit. opg., reg. - Met
samenvatting in het Engels en Duits.
ISBN 90-5166-212-2
Trefw.: wetenschapsfilosofie / sociale wetenschappen ;
filosofie / Weber, Max.

Copyright © 1991, Ottho Heldring, Amsterdam

Ontwerp omslag: Carien Heldring

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the author.

ISBN 90-5166-212-2

Inhoudsopgave

I.	Inleiding	1
1	Filosofie en sociale wetenschap	1
2	Probleemstelling	5
3	Methode	7
4	Opbouw	10
II.	Het apriori als waarde bij H. Rickert	12
5	Waarheid en waarde	12
6	Geschiedenis en waarde	15
7	Geschiedwetenschap en waarde	19
8	De verhouding van waarde en zijn	23
9	Rickert en Weber	25
III.	Het apriori als ideëel voorwerp bij E. Husserl	28
10	Kritiek op het psychologisme	28
11	De relatie van apriori en aposteriori	33
12	Zijn en behoren	37
13	Objectivisme	41
14	Husserl en Weber	43
IV.	De apriorische grondslag van het kennen	45
15	Probleemstelling	45
16	Waardebetrekking en evidentie	46
17	Ideële zin en reële zin	52
18	Zinsamenhang en causale samenhang	56
19	Logica en realisatie van zin	59

V.	De apriorische grondslag van het handelen	63
20	Het praktisch apriori van de wetenschap	63
21	De strijd der goden en de menselijke eindigheid	65
22	Voluntarisme en de geldigheid van waarden	67
23	Antropologische aporieën	69
24	De terugkeer van het verdrongen apriori	73
VI.	De apriorische grondslag van rationaliteit en vrijheid	77
25	Het probleem van Webers denken	77
26	De dubbelzinnigheid in de wetenschapsleer	78
27	Het objectivisme in de ethiek	83
28	De voorwerpelijke interpretatie van het bestaan	86
29	Sociologie en subjectiviteit	91
VII.	De transcendentie van het menselijk zijn	97
30	Recapitulatie	97
31	Transcendentie	99
32	Andere interpretaties van Webers denken	106
33	Conclusies	111
	Literatuur	120
	Summary	128
	Zusammenfassung	132
	Register van zaken	136
	Register van namen	138